

**Wyjaśnienia dotyczące ustalania
wysokości kar pieniężnych dla
przedsiębiorców
W SPRAWACH ZWIĄZANYCH
Z NARUSZENIEM ZAKAZU PRAKTYK
OGNICZAJĄCYCH KONKURENCJĘ**

KWIECIEŃ 2021

Spis treści

1. Wstęp.....	2
2. Obrót.....	2
3. Stopień i skutki rynkowe naruszenia.....	2
3.1. Natura naruszenia.....	2
3.2. Specyfika rynku i działalności przedsiębiorcy oraz skutki rynkowe naruszenia	4
4. Okres naruszenia.....	5
5. Okoliczności łagodzące i obciążające	5
5.1. Okoliczności łagodzące.....	5
5.2. Okoliczności obciążające	6
6. Maksymalna wysokość kary	7
7. Kara nakładana na podmioty osiągające niewielki obrót.....	7
8. Adekwatność kary.....	7

1. Wstęp

- (1) Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: „Prezes Urzędu”) wydaje niniejsze wyjaśnienia w sprawie ustalania wysokości kar pieniężnych w sprawach związanych z naruszeniem art. 6 lub 9 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r. poz. 275) (dalej: „u.o.k.k.”) lub art. 101 lub 102 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (dalej: „TFUE”) na podstawie art. 31a u.o.k.k. (dalej: „Wyjaśnienia”). Celem dokumentu jest przedstawienie metodologii ustalania wysokości kar na podstawie u.o.k.k. za naruszenia, o których mowa powyżej.
- (2) Wyjaśnienia nie mają charakteru prawnie wiążącego, niemniej fakt ich opublikowania należy interpretować w ten sposób, że Prezes Urzędu będzie ustalał kary pieniężne nakładane w sprawach praktyk ograniczających konkurencję w sposób określony w niniejszych Wyjaśnieniach.
- (3) Wyjaśnienia stosuje się do spraw, w których Szczegółowe Uzasadnienie Zarzutów przedstawiono po 5 kwietnia 2021 r.

2. Obrót

- (4) Podstawą określania wysokości kary pieniężnej jest obrót ustalony zgodnie z art. 106 ust. 3 i kolejne u.o.k.k. za ostatni rok, w którym stosowana była praktyka ograniczająca konkurencję. Jeżeli rok obrotowy jest dłuższy niż 12 miesięcy, jako podstawę określania wysokości kary pieniężnej przyjmuje się iloczyn ustalonego dla ostatniego roku obrotowego średniego miesięcznego obrotu i 12 miesięcy.

3. Stopień i skutki rynkowe naruszenia

- (5) O stopniu naruszenia decydują trzy grupy okoliczności: dotyczące natury naruszenia, specyfiki rynku, na którym doszło do naruszenia, oraz działalności przedsiębiorcy, która stanowiła przedmiot naruszenia. W wyniku zastosowania kryteriów zawartych w niniejszym punkcie ustalana będzie **kwota bazowa** kary.

3.1. Natura naruszenia

- (6) Prezes Urzędu wyróżnia trzy rodzaje naruszeń:
 - a) **bardzo poważne**, przez które Prezes Urzędu będzie rozumiał naruszenia art. 6 u.o.k.k. lub art. 101 TFUE polegające w szczególności na dokonywaniu ustaleń między konkurentami, a także naruszenia art. 9

u.o.k.k. oraz 102 TFUE mające na celu lub prowadzące do eliminacji konkurencji na rynku. Ponadto w przypadku naruszeń art. 6 u.o.k.k. oraz 101 TFUE za naruszenia tego rodzaju Prezes Urzędu zamierza uznawać wszelkie inne ustalenia, które jakkolwiek nie stanowią wprost ustaleń między konkurentami, to mimo wszystko dotyczą w praktyce relacji między konkurentami. Przez powyższe należy rozumieć w szczególności udzielanie pomocy w czynieniu ustaleń między konkurentami (w braku relacji konkurencyjnej między podmiotem udzielającym pomocy a pozostałymi uczestnikami ustaleń), a także koordynowanie działań konkurentów;

- b) **poważne**, przez które Prezes Urzędu będzie rozumiał naruszenia art. 6 u.o.k.k. lub art. 101 TFUE w relacjach dotyczących różnych szczebli obrotu (np. producent-hurtownik, hurtownik-detalista) i polegających na dokonywaniu ustaleń co do cen (np. ustalenia co do minimalnych cen odsprzedaży) lub ograniczania możliwości sprzedaży pasywnej, niemniej z wyłączeniem sytuacji, o których mowa powyżej w odniesieniu do naruszeń bardzo poważnych, a ponadto również naruszenia art. 9 u.o.k.k. oraz art. 102 TFUE mające na celu lub prowadzące do istotnego ograniczenia konkurencji na rynku lub dotkliwej eksploatacji kontrahentów lub konsumentów;
- c) **pozostałe**, przez które Prezes Urzędu będzie rozumiał naruszenia art. 6 u.o.k.k. lub art. 101 TFUE, a także art. 9 u.o.k.k. lub 102 TFUE inne niż bardzo poważne i poważne.

(7) Natura naruszenia znajduje odzwierciedlenie w wysokości kary w ten sposób, że **wyjściowa kwota** jest podstawą do dalszych obliczeń dla poszczególnego rodzaju naruszeń i kształtuje się następująco:

- od 1%, jednak nie więcej niż 3% obrotu dla naruszeń bardzo poważnych;
- od 0,2%, jednak mniej niż 1% obrotu dla naruszeń poważnych;
- od 0,01%, jednak mniej niż 0,2% obrotu dla naruszeń pozostałych.

- (8) Prezes Urzędu, kierując się oceną okoliczności sprawy, może zdecydować, że natura konkretnego naruszenia pozwala na zakwalifikowanie go jako innego rodzaju naruszenia, niż wynikałoby to z prostego zastosowania powyższych reguł.

3.2. Specyfika rynku i działalności przedsiębiorcy oraz skutki rynkowe naruszenia

- (9) Wymiar kary pieniężnej uzależniany jest od potencjalnego wpływu naruszenia na rynek: im większe potencjalne natężenie negatywnych skutków związanych z naruszeniem lub im wyższe korzyści może czerpać z niego przedsiębiorca, tym wyższa kara. Kierując się oceną specyfiki rynku, na którym doszło do naruszenia, działalności przedsiębiorcy, która stanowiła przedmiot naruszenia oraz wpływu naruszenia na rynek, Prezes Urzędu może zwiększyć kwotę wyjściową ustaloną na podstawie pkt 3.1 Wyjaśnień maksymalnie o 50% bądź zmniejszyć ją o 90%. Przy ocenie powyższych czynników Prezes Urzędu bierze pod uwagę w szczególności następujące okoliczności:
- a) charakterystyka produktu oraz jego odbiorców; Prezes Urzędu bierze pod uwagę, czy produkt jest nadzwyczaj istotny dla szczególnie wrażliwych odbiorców, np. produkty, z których odbiorca nie może choćby czasowo zrezygnować (m.in. niektóre leki), jak również znaczenie produktu dla innych sektorów gospodarki;
 - b) charakterystyka rynku (struktura, bariery wejścia oraz potencjał ekonomiczny przedsiębiorcy dopuszczającego się naruszenia); Prezes Urzędu uwzględnia okoliczność, że im bardziej rynek skoncentrowany i oddzielony wysokimi barierami wejścia, tym większe prawdopodobieństwo, że dana praktyka ograniczająca konkurencję będzie miała negatywny wpływ na uczestników rynku;
 - c) niewielki udział przychodów przedsiębiorcy z towarów, których dotyczyło naruszenie, w obrocie przedsiębiorcy;
 - d) skutki dla uczestników rynku będące konsekwencją naruszenia;
 - e) nieodwracalność lub trudna odwracalność skutków naruszenia; Prezes Urzędu bierze pod uwagę, że jeżeli dane naruszenie ma nieodwracalne lub trudno odwracalne konsekwencje (np. trwałą i niekorzystną zmianę struktury rynkowej), to korzyści z naruszenia mogą być czerpane przez przedsiębiorcę również przez pewien okres po jego zaprzestaniu.

- (10) Kwota ustalona w oparciu o kryteria określone w pkt 3 Wyjaśnień stanowi **kwotę bazową** służącą do dalszego ustalania wysokości kary według kryteriów wskazanych poniżej.

4. Okres naruszenia

- (11) Prezes Urzędu weźmie pod uwagę okres naruszenia w ten sposób, że w odniesieniu do naruszeń trwających dłużej niż rok kwota bazowa zostanie przemnożona przez liczbę (pełnych) lat uczestnictwa przedsiębiorcy w naruszeniu. Jednocześnie jeżeli w ostatnim rozpoczętym roku naruszenia czas trwania w naruszeniu będzie wynosił więcej niż 6 miesięcy, to Prezes Urzędu powiększy mnożnik o 0,5. W konsekwencji przykładowo dla naruszenia trwającego 3 lata i 3 miesiące obliczona wcześniej kwota zostanie powiększona trzykrotnie (mnożnik 3), dla naruszenia trwającego 3 lata i 9 miesięcy - trzyipółkrotnie (mnożnik 3,5), a dla naruszenia trwającego 4 lata i 2 miesiące - czterokrotnie (mnożnik 4).

5. Okoliczności łagodzące i obciążające

- (12) Okoliczności łagodzące i obciążające są oceniane łącznie. Poszczególne okoliczności łagodzące lub obciążające mogą mieć różną wagę. Ustalona na wcześniejszym etapie analizy wartość służąca określeniu wymiaru kary może ulec zwiększeniu bądź zmniejszeniu maksymalnie o 50%.
- (13) Wskazany katalog okoliczności łagodzących ma charakter otwarty, co oznacza, że Prezes Urzędu w odpowiednio uzasadnionych przypadkach może wziąć pod uwagę inne okoliczności łagodzące niż wskazane poniżej. Okoliczności te będą każdorazowo podlegały ocenie Prezesa Urzędu, która przeprowadzana będzie w kontekście ustalonego stanu faktycznego sprawy.
- (14) Katalog okoliczności obciążających ma charakter zamknięty. Prezes Urzędu nie będzie brał pod uwagę przy wymierzaniu kary okoliczności innych niż wymienione we wskazanym niżej katalogu.

5.1. Okoliczności łagodzące

- (15) Jako okoliczności łagodzące traktowane są w szczególności:
- a) dobrowolne usunięcie skutków naruszenia;

- b) zaniechanie przez przedsiębiorcę stosowania praktyki ograniczającej konkurencję przed wszczęciem postępowania antymonopolowego, bądź niezwłocznie po jego wszczęciu;
- c) podjęcie z własnej inicjatywy działań w celu zaprzestania naruszenia lub usunięcia jego skutków;
- d) współpraca z Prezesem Urzędu w toku postępowania, w szczególności przyczynienie się do szybkiego i sprawnego przeprowadzenia postępowania, rozumiana jako aktywne współdziałanie, wykraczające poza wynikający z art. 50 ust. 1 u.o.k.k. obowiązek przekazywania w wyznaczonym terminie koniecznych informacji i dokumentów, podjęte w szczególności z własnej inicjatywy, w celu szybkiego i kompleksowego wyjaśnienia sprawy oraz zakończenia postępowania;
- e) bierna rola w naruszeniu, w tym unikanie przez przedsiębiorcę wprowadzenia w życie postanowień porozumienia ograniczającego konkurencję;
- f) działanie pod przymusem w przypadku naruszenia zakazu porozumień ograniczających konkurencję.

5.2. Okoliczności obciążające

(16) Jako okoliczności obciążające traktowane są:

- a) rola lidera lub inicjatora porozumienia ograniczającego konkurencję lub nakłanianie innych przedsiębiorców do uczestnictwa w tym porozumieniu w przypadku naruszenia zakazu porozumień ograniczających konkurencję;
- b) przymuszanie, wywieranie presji lub stosowanie środków odwetowych w stosunku do innych przedsiębiorców, mające na celu wprowadzenie w życie lub kontynuowanie naruszenia;
- c) dokonanie uprzednio podobnego naruszenia, które należy rozumieć jako uprzednie dopuszczenie się stosowania praktyki ograniczającej konkurencję o podobnym charakterze (np. ponowne zawarcie porozumienia ograniczającego konkurencję albo ponowne nadużycie pozycji dominującej), stwierdzone prawomocną decyzją Prezesa Urzędu, Komisji Europejskiej lub organu ochrony konkurencji państwa członkowskiego Unii Europejskiej; waga tej okoliczności będzie tym większa, im większa będzie liczba innych podobnych naruszeń oraz stopień podobieństwa dokonanych

naruszeń do naruszenia, za które wymierzana jest kara - przy ustalaniu stopnia tego podobieństwa brane będą pod uwagę w szczególności kwalifikacja prawna naruszeń oraz mechanizm ograniczenia konkurencji (np. stosowanie cen drapieżnych);

d) umyślność naruszenia.

6. Maksymalna wysokość kary

(17) Nałożona na przedsiębiorcę kara nie może przekraczać 10% jego obrotu, ustalonego zgodnie z art. 106 ust. 3, 4, 5 lub 7 u.o.k.k. Jeżeli będąca wynikiem zastosowania Wyjaśnień wartość służąca określeniu wymiaru kary wynosi więcej niż maksymalny wymiar kary, karę nakłada się w maksymalnej wysokości.

7. Kara nakładana na podmioty osiągające niewielki obrót

(18) Dla podmiotów, które w roku poprzedzającym nałożenie kary osiągnęły obrót w wysokości nieprzekraczającej równowartości 100 000 euro, a ich średni obrót z trzech kolejnych lat poprzedzających rok nałożenia kary również nie przekracza 100 000 euro, maksymalny poziom kary wynosi równowartość 10 000 euro (art. 106 ust. 6 u.o.k.k.). Kara nakładana na takie podmioty jest ustalana na ogólnych zasadach wskazanych w u.o.k.k. i doprecyzowanych w niniejszych Wyjaśnieniach, jednak może zostać zmodyfikowana (do maksymalnej wysokości równowartości 10 000 euro), w szczególności jeżeli z okoliczności sprawy wynika, że osiągany obrót nie odzwierciedla rzeczywistego potencjału ekonomicznego przedsiębiorcy, bądź też ustalona na wspomnianych zasadach kara nie spełniłaby swojej funkcji.

8. Adekwatność kary

(19) Prezes Urzędu może odstąpić od nałożenia kary na przedsiębiorcę lub nałożyć na niego karę w szczególnie niskiej wysokości, jeżeli wystąpią okoliczności, które w ocenie Prezesa Urzędu zapewnią, że brak kary lub kara w niższej wysokości spełni swoje cele.

(20) Powyższą ocenę Prezes Urzędu przeprowadzi również w odniesieniu do możliwej sytuacji, w której wysokość kary, jaka wynikałaby z zastosowania niniejszych Wyjaśnień, pozostawałaby w ocenie Prezesa Urzędu zbyt niska dla spełnienia jej celów. Sytuacja taka może w szczególności mieć miejsce, gdy ustalona kara pozostaje w rażącej dysproporcji do całkowitego obrotu przedsiębiorcy lub skali jego działalności. W takich przypadkach Prezes Urzędu nałoży karę w wyższym

wymiarze, aby zapewnić jej proporcjonalność i skuteczność w warunkach rozpatrywanej sprawy.